

Inkluderende barnehage med vekt på samarbeid, åpenhet og tilrettelegging

Ellen Berg, spesialpedagog/idrettspedagog
Unni Steen, spesialergoterapeut

Barnehagen – en oppvekst- og læringsarena

Pedagogisk virksomhet med formål om å ivareta barnas behov for:

- Omsorg og lek
- Fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling

Et inkluderende fellesskap

Å skape rom for:

- Barns skaperglede, undring og utforskertrang
- Å utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter
- Barns medvirkning tilpasset alder og forutsetninger
- Forskjellighet

Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeid med følgende fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Samarbeid med barnas hjem

- Forventningsavklaringer – roller og oppgaver
- Likeverdig – respekt og anerkjennelse
- Ressursorientering, men også rom for usikkerhet
- Samarbeidsfelt (om hva og hvorfor) og samarbeidsformer (hvordan)
- Foreldreråd og samarbeidsutvalg

Åpenhet – informasjon- dialog

- Hva – Hvordan – Hvem - Hvorfor
- Medvirkning
- Engstelse
- Hvordan håndtere spørsmål og kommentarer?
- Ulike behov og ønsker etter som barnet vokser

Samarbeidspartnere

Helsesykepleier

Styrer i barnehagen

Pedagogisk leder

Ansatte i barnehagen

FAU i barnehagen

Assistent

Ergoterapeut

PPT

Foreldre

Fysioterapeut

TRS Kompetansesenter

Habiliteringstjenesten

Pedagogisk psykologisk tjeneste, § 19c

- Kommunens pedagogisk-psykologiske tjeneste er sakkyndig instans i saker om spesialpedagogisk hjelp. Den pedagogisk-psykologiske tjenesten skal sørge for at det blir utarbeidet lovpålagte sakkyndige vurderinger
- Den pedagogisk-psykologiske tjenesten skal bistå barnehagen i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å tilrettelegge barnehagetilbudet for barn med særlige behov.

Rettigheter og vurderinger

- Rett til plass i barnehage, § 12a
- Prioritet ved opptak for barn med nedsatt funksjonsevne, § 13
- Rett til spesialpedagogisk hjelp, § 19a
- Sakkyndig vurdering, § 19b-g

Helhetlig tenkning

- Ikke overfokusere på diagnosen – barn med sjeldne diagnoser kan også ha andre utfordringer som skyldes helt andre ting
- Viktig å ha bevissthet om at diagnosen i seg selv ikke alltid er årsak til at barnet er sint, lei seg, ikke vil delta m.m.

Barna deres har mye felles:

- Vanlige aktiviteter kan kreve mer tid og krefter
 - Utfordrende å holde tritt med jevnaldrende
 - Noen trenger å hvile og ha pauser i barnehagen
-
- Kan trenge tilrettelegging
 - Kan trenge noe mere hjelp, men viktig å få tid til å trene på selvhjulpenhet
 - Finner ofte egne måter å utføre aktiviteter på
-
- Blir stilt spørsmål
 - Å være spesiell – kan også bli en styrke
-
- Er ellers et helt vanlig barn!

Hjelp - selvstendighet

Selvstendighet er viktig – men må barnet greie alt selv for enhver pris?

- Hva er viktigst for barnet å greie selv?
- Variasjon fra dag til dag - og etter årstider?
- Endringer med alder

Selvstendig uten å være selvhjulpen?

- Trene på å be om hjelp og på å ta imot hjelp
- Bli vant til å instruere selv er en del av det å bli selvstendig
- Bli hjulpet på den måten en ønsker selv
- Hvem kan være hjelper?

Behov for hjelp/assistanse

- Hva trenger barnet hjelp til? (kartlegge, være så konkret som mulig)
- Hvordan skal hjelpen gis?
 - Assistent / annen løsning?
 - Foreldrene, og etter hvert barnet må være med å bestemme dette
- Drøfte assistentens/medhjelperens funksjon og rolle
- Drøfte tema selvstendighet i relasjon til bruk av tid og krefter, og målet med aktiviteten og hjelpen
- Assistenten bør være med på møter

Tilrettelegging i barnehagen

- Sikre størst mulig deltakelse på lik linje med de andre, inne og ute
 - Muliggjøre utvikling av selvstendighet
 - Trygge omgivelser, avverge farer ved fall
-
- Hensyn og tiltak ved leking
 - Lære å leke sammen på en god måte
 - Regler i lek
 - Roller i lek

Kartlegging av behov for tilrettelegging

- Gå en runde i barnehagen sammen med barnehagens ledelse og lokal ergoterapeut/fysioterapeut
- Omgivelsene må ikke hindre utvikling av selvstendighet

Se etter:

- Får barnet åpnet de dørene barna skal kunne åpne?
- Trapper; er gelenderet i passe høyde?
- Garderoben; er knagg og kurv/hylle i riktig høyde? Benk å sitte på?
- Toalettet; kan barnet bruke det?
- Er fellesutstyr og leker plassering slik at alle får tak i det?
- Snublefeller?
- Uteplassen; kommer barnet til der leken foregår?

Tilpasninger for å fremme selvstendighet

Mange mulige tiltak for tilpasning av lokaler:

- Snor med kule i dørhåndtak, lette på kraften i tunge dørpumper, automatisk døråpner
- Lave hyller og skuffer for leker, tenesaker etc som brukes mye
- Stødige krakker bør stå der de trengs
- Polstret lekebinge for tumlelek og for å ha en beskyttet kosekrok inne
- Toalett og bad – se en annen side
- Passe stol og riktig forhold mellom stol og bord

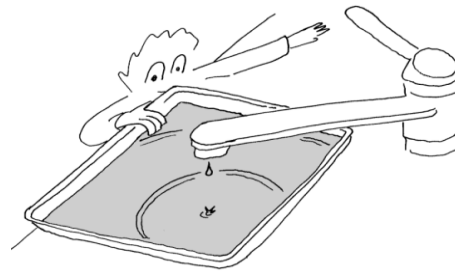
Sitting ved bord

- Vanlig stol eller spesialstol? Behovet må vurderes individuelt
- Tripp trapp stol er en god, vanlig stol, med gode muligheter for tilpasning - ettersom barnet vokser
- Sette på ekstra plate /trinn for å lettere komme opp i stolen
- Det finnes mange typer stoler, ved behov for mer støtte. Stoler må prøves ut.

Bad og toalett

- Toalett som barnet mestrer og som føles trygt.
 - Toalettstøtte med trinn
- Vask i riktig høyde, evt regulerbar eller krakk under vasken
- Kran med lang hendel og evt kranforlenger (Aqua duck)

Utstyr/ hjelpemidler for lek og for å komme forttere fram

- På uteplassen i barnehagen og på turer

– Sommer og vinter

- Hjelpemidlene bør gi mulighet til aktivitet og lek med andre barn - og for holde tritt med de andre uten å slite seg ut
- Barn uten kognitive problemer kan meste elektrisk rullestol fra ca 2 års alder

Sykler..

Uteplassen i barnehagen

Mye kan tilpasses slik at uteplassen blir morsom og utfordrende for alle:

- Underlaget – muliggjøre bruk av rullestol, sparkesykkel
- Lekeapparatene - trenger de tilpassing?
 - Ekstratrinn eller håndtak?
- Utnytte terrenget i stedet for sklie man klatrer opp i
- Ulike typer husker

Beredskap ved brudd, gjelder spesielt ved OI

- Lag en skriftlig handlingsplan i samarbeid med foreldrene
- Viktig at flere i barnehagen er godt kjent med planen
- Personalet i barnehagen må gjøres kjent med barnets reaksjon på smerte
- Planen bør inneholde:
 - oversikt over tegnene på at brudd har oppstått
 - veiledning i akuttbehandling (inkludert smertelindring)
 - navn og telefonnummer til den/de som skal kontaktes.
- Lag en liten "førstehjelpssekk for brudd" i samarbeid med foreldrene - som kan være med på turer etc (støttebandasje, ispose og smertestillende)

Etter hvert som barn blir større og vil være selvstendige - kan det bli behov for nye behov for tilrettelegging

- Forskjellene i forhold til jevnaldrende øker fra ca. 3 års alder
- Behov for tilrettelegging må vurderes med jevne mellomrom:
 - Sittestilling ved bord
 - Påkledning i garderoben
 - Toalettet og vasken
 - Utelekeplassen og lekeapparater
 - Deltakelse på turer, hvordan holde tritt
- Vurdere assistanse og assistentens rolle jevnlig – hvor mye, når og hvordan

Kanskje behov for ekstra hvile?

Samarbeidspartnere

- Kommunens ergoterapeut og/eller fysioterapeut er viktig samarbeidspartnere for vurdering av tilpasning av barnehagens lokaler og utprøving av hjelpemidler
- Ortopediske verksteder er viktige samarbeidspartnere for tilpasning av grep på utstyr og skinner/ortoser

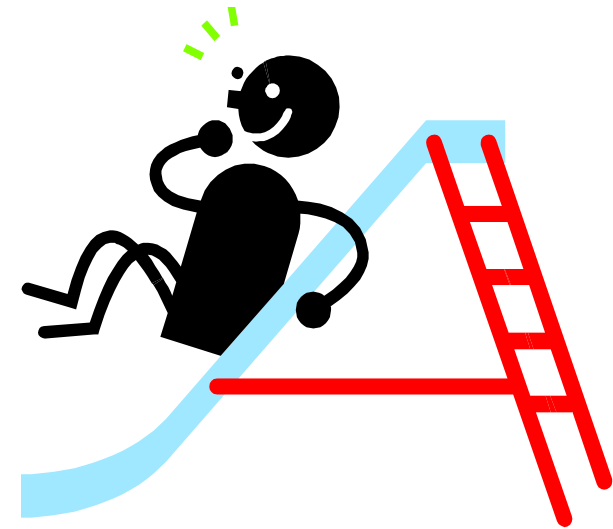
Barna deres er mest vanlige barn

” Jeg er meg.
Ikke en diagnose,
ikke et problem.
Men et barn - med tanker, kropp og følelser”

Om tilrettelagt lekeplass

- Lekeplassen for alle; DELTA-senteret 1999
https://www.bufdir.no/global/Lekeplassen_for_alle_2004.pdf
- Deltasenteret ligger under Bufdir

Lovverk om hjelpemidler

- **Folketrygdløven § 10.5-7**

”Hjelpemidler til bedring av funksjonsevnen i dagliglivet” (inkl i barnehage og skole).
Nødvendige og hensiktsmessige.

”Hjelpemidler til trening, stimulering og aktivisering” (fritidshjelpemidler)

”Ortopediske hjelpemidler”

- Hjelpemidler søkes og lånes ut fra fylkets Hjelpemiddelsentral
- Individuelle hjelpemidler til bruk i barnehagen kan tas med ved overgang til skolen
- Fastmontert utstyr og pedagogisk utstyr må finansieres over barnehagens budsjett

Noen aktuelle nettsider – se ellers Sunnaas.no/trs

www.kortvokste.no/ (Norsk interesseforening for kortvokste)

<http://www.nfoi.no/> (Norsk forening for Osteogenesis Imperfecta)

www.amc-foreningen.no (Norsk AMC-forening)

- Rettigheter, familier med barn med funksjonsnedsettelse

www.familienettet.no/A-ha-barn-med-funksjonsvansker/

- Hjelpemiddelfirmaer, småhjelpemidler

www.aqueduck.com/products/handle-extender (til kraner)

www.amajo.no (Lilltoa, toaletttrinn)

<http://www.hepro.no> (Svan balans, toaletttrinn)

www.funksjonsutstyr.no/aquaclean-toaletter (Spyl-føn toalett)

<https://www.geberit-aquaclean.no> (Spyl-føn toalett)

- NAV

www.hjelpemiddeldatabasen.no/ <https://www.nav.no/no/Person/Hjelpemidler/Hva+har+du+vansker+med>

Referanser:

Lov om barnehager (barnehageloven) (Lovdata)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (Utdanningsdirektoratet, 2017)

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

Temahefte om barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen
(Kunnskapsdepartementet)

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/temahefte/om_barn_med_nedsatt_funksjonsevne_i_barnehagen.pdf

- Fint at dere har gått igjennom alle sidene i denne presentasjonen!
- Noter gjerne spørsmål, tanker, ideer - og ta de med til vi skal snakke sammen på kurset.
- Også fint om dere har erfaringer dere vil dele.

Vi ses på kurset 😊